

„BEVKOM”

Nemzetközi tanulmányok és Politikatudományok BA képzések

A kommunikációhoz és a médiához
kapcsolódó egyes alapfogalmak és alapelvek

1. lecke

Tanulási útmutató

- Lecke hossza: **14** dia
- Tartalom:
  - a kommunikáció
  - két iskola a kommunikációkutatás területén
  - a közvetlen emberi kommunikáció
  - a kommunikáció csatornái
- Áttekintésre szánt javasolt minimum időtartam: 20 perc
- Tanulásra szánt javasolt minimum időtartam: 2 óra
- A tananyag elsajátítását név- és fogalomtár segíti, emellett feladattár és önellenőrző kérdések egészítik ki ezt a leckét. Az óravázlat rámutat az előadáson elhangzott további témákra.
- A feladattár elsajátítására szánt javasolt minimum időtartam: 1 óra

A kommunikáció Információelméleti megközelítés

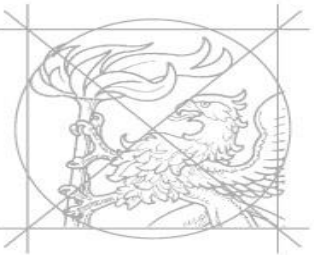
A kommunikáció:

- *Jelek*
- *Jelek rendszere*
- *Kódok*

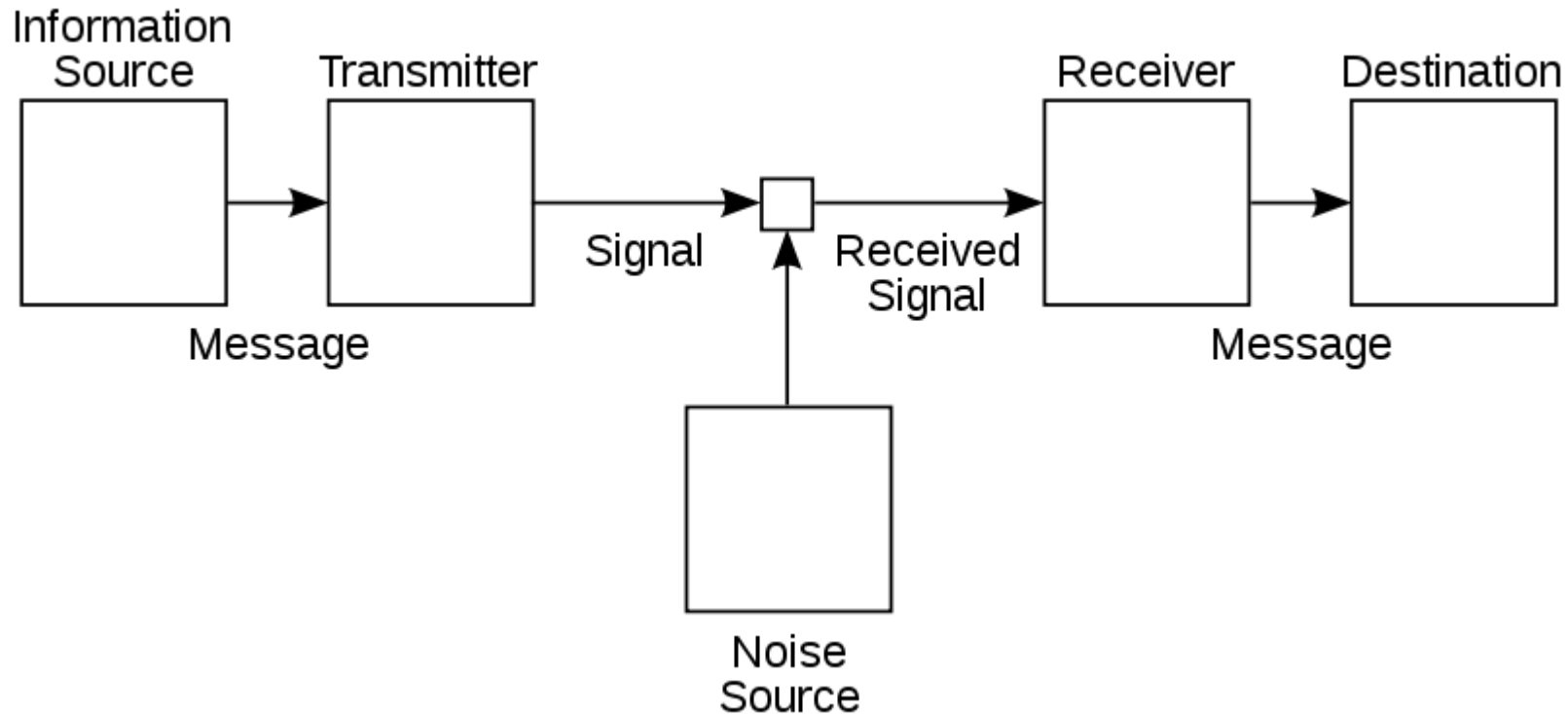

- Emiatt **minden** kommunikációnak tekinthető:
  - kommunikáció a gépekben és gépi rendszerekben továbbadott információ is!
  - a galaxisok jelei is!
  - ...
  - igen, a választási eredmények is!

Communication
Communication is the conveying information through speech, visuals, signals, exchange of information. Communication requires to communicate the

Shannon és Weaver matematikai modellje

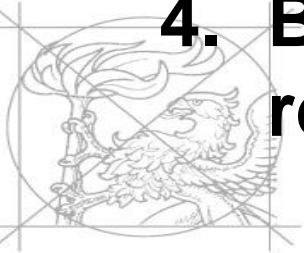

Információforrás → adó → csatorna (zajforrás) → vevő → célállomás

Az üzenetet az adó alakítja jellé, a vett jel a csatornából érkezik és a vevő alakítja vissza üzenetté.

A kommunikáció egységei (nem szerves vagy tudományos felosztás szerint)

1. Kommunikáció információelméleti (kibernetikai) értelemben – információátadás mindenféle rendszerben.
2. Kommunikáció technikai értelemben – információátadás ember alkotta, technikai rendszerekben.
3. **Társadalmi kommunikáció** – információátadás a társadalmi szféra rendszereiben.
4. **Biológiai kommunikáció** – élő szervezetek különféle rendszereiben zajló információátadás.

Két iskola a kommunikációkutatás területén

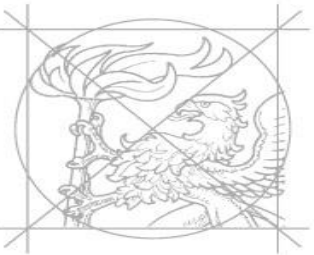
A két iskola megegyező megállapításai

- *Palo Alto-i Iskola:*
    - *interperszonális* kommunikációelmélet (Gregory Bateson)
  - Interakcionizmus és a Goffman-féle megközelítés
    - filozófiai elemzéseken alapuló *köznapi kommunikációelmélet* (Erving Goffman)
-
- A kommunikáció szükségszerű és többszintű.
  - Az ember képtelen „nemkommunikálni”.
  - Állandóan jelen van minden emberi érintkezésben egy viszonyjelző, viszonyminősítő kommunikációs áramlás.
  - Minden kommunikációnak bonyolult kontextusa van.

Ugyanakkor külső tényezők is hatnak

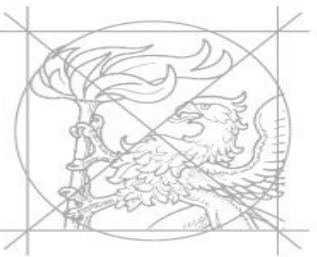
- Az alkalmazott kód döntő része szociális, kultúrszociális térben és szabályok között, a kommunikációs szociális viszonylatban megy végbe
- Szintén külső tényező, hogy a két személyiségben élményként tükröződik a kommunikáció, pszichológiai mechanizmusokat hoz mozgásba
  - Ez színezi *egyedivé*, azaz emberivé a kommunikációt

Az előzőekből is látszik, hogy a kommunikációban gyakran megtalálható az interakció

- Az interakció kevésbé kötött a kétszemélyes helyzethez.
- Interakció lehet csoportban, kollektívában is, és a társas helyzet interakciói általában gyakoriak és tipikusak is.

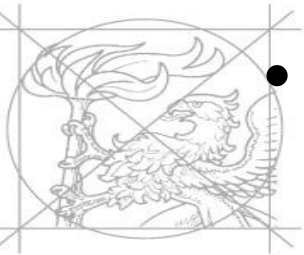

A közvetlen emberi kommunikáció szituációban történik

- Társadalmi szituációra van szükség.
- **A társadalmi szituációnak van:**
  - Értelme
  - Minősítési lehetősége
  - Viszonylata a kommunikáló felek között
  - Kapcsolati háttere

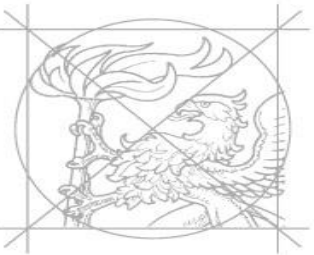

- Továbbá, a kommunikáció *normatív térben* zajlik, szociális szabályok hálózatában.

A közvetlen emberi kommunikáció csatornái

- Az emberi kommunikáció jellemzője, hogy sok csatorna igénybevételelével történik.
- 3 alap, de jellemzően együtt megjelenő csatornát szoktunk kiemelni

1. Verbális csatorna

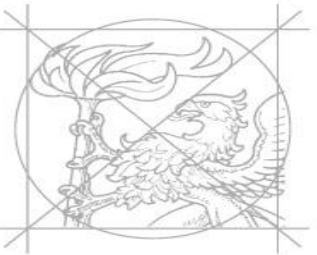
- Az ember legspecifikusabb kommunikációs módja
- Mindenféle kommunikációt képes hordozni, továbbítani
- Legbonyolultabb kóddal rendelkezik (kódrendszer)
  - A nyelvészek szerint minden nyelv azonos fejlettségi szinten áll, így a nyelv és a beszéd eredetére nem lehet következtetni a törzsek nyelvéből és beszédéből

- A verbális kommunikációban nagyon sok sematikus, formális elem van, ami építőköckyszerűen kapcsolódik be a különböző stratégiákba, és bizonyos helyzeteket rögzít, tereli a figyelmet, szolgálja a védekezést, elhárítást stb.
- Általában minél inkább betartja a személy a verbális közléssel kapcsolatos tilalmakat vagy kívánalmakat, annál szorosabb és aktívabban vállalt a viszonya a szociális csoporthoz, amelytől az ilyen elvárások származnak

<http://youtu.be/2IQ6I1NMe7Y>

- A tág kontextuális térben olyan témák is utalásos jelleget hordozhatnak, amelyek látszólag egyszerű közlések, nincs bennük semmilyen utalásos nyelvi támpont.
- Összetett hatások érhetők el bizonyos témák, jelentéstartalmak, összefüggések és problémák *elhallgatása* révén.

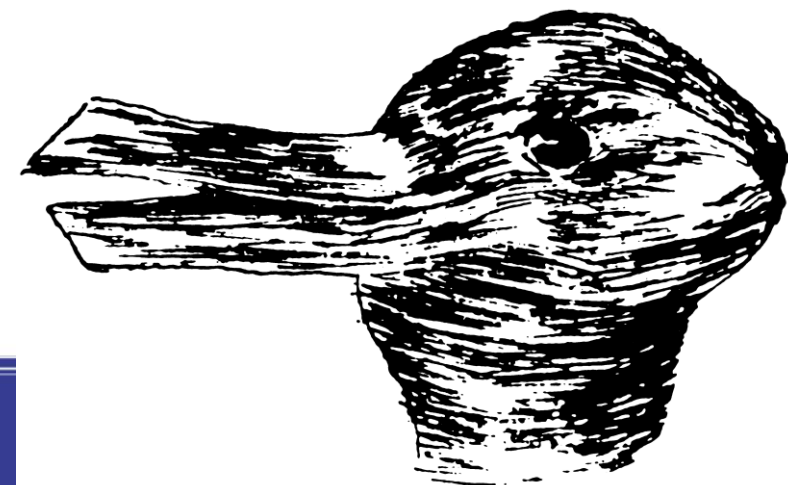

2. Nem verbális csatornák

Főbb csatornák:

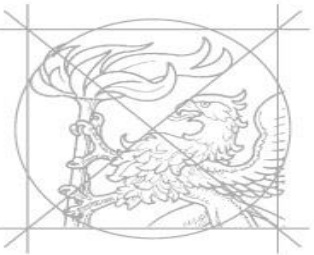
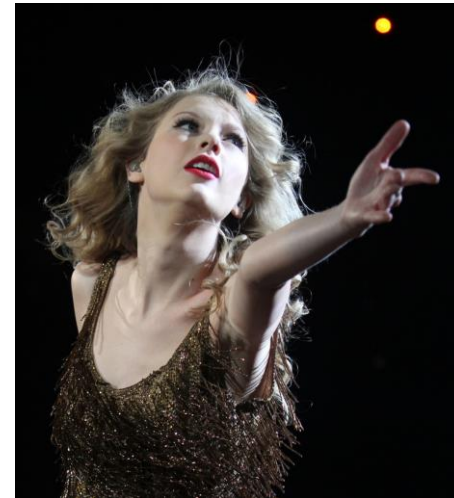
- Mimikai kommunikáció (izommozgás-konstellációk)
  - öröm, meglepetés, félelem, szomorúság, harag, undor, érdeklődés
  - személy *viszonyulása* a másik emberhez és a közlési szituációkhoz:

– Kacsa vagy nyúl?

- Kultúrától függően más lehet:
  - Kommunikáció a tekintet révén
  - Vokális kommunikáció
  - Mozgásos (akciós) kommunikációs csatornák (az egész testre kiterjed)
  - Térközszabályozás kommunikációs csatornája (proxemika)
  - Kinezika és kinezikus kommunikáció
    - Lényegében magába foglalja az előzőket

3. Kulturális szignálok kommunikatív jelentősége

- Személyes környezet
- Tárgyak
- Külsőségek
- Egységesen ezeket kulturális szignáloknak nevezzük
- *Így fejezhető ki a szocio-kulturális hovatartozás („státuszszimbólumok”), a nemi szerep, a kor stb.*
- *A kulturális szignálok „útjelzők” a mindennapi kommunikatív viszonyok területén.*

**JELEN TANANYAG A SZEGEDI
TUDOMÁNYEGYETEMEN KÉSZÜLT
AZ EURÓPAI UNIÓ
TÁMOGATÁSÁVAL. PROJEKT
AZONOSÍTÓ: EFOP-3.4.3-16-2016-
00014**

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE